

Instytut Pamięci Narodowej - Białystok

<https://bialystok.ipn.gov.pl/pl1/aktualnosc/70549,Spotkania-wokol-ksiazki-Michala-Ostapiuka-Komendant-Bury-Biografia-kpt-Romualda-.html>
07.05.2024, 18:44

Spotkania wokół książki Michała Ostapiuka „Komendant »Bury«. Biografia kpt. Romualda Adama Rajsa »Burego« 1913-1949” - Lublin-Chełm, 6-7 maja 2019

Na Lubelszczyźnie, a dokładnie w Lublinie na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II oraz w Chełmnie w Oddziale Lubelskiego Samorządowego Centrum Doskonalenia Nauczycieli odbyły się spotkania wokół książki Michała Ostapiuka „Komendant »Bury«. Biografia kpt. Romualda Adama Rajsa »Burego« 1913-1949”. W wydarzeniach wzięli udział autor publikacji, który wyjaśnił najważniejsze kwestie poruszone w książce. Spotkania cieszyły się dużym zainteresowaniem przybyłej publiczności.

Biografia kpt. Romualda Adama Rajsa „Burego”, dzięki szerokiej kwerendzie źródeł i rzetelnej analizie archiwaliów przeprowadzonej przez autora, prezentuje nowe fakty, które są niezwykle istotne m.in. dla odtworzenia przebiegu pacyfikacji pięciu wsi białoruskich, przeprowadzonej przez plutony 3. Wileńskiej Brygady NZW. Autor rekonstruuje rozkazodawstwo „Burego” dotyczące tych działań, analizuje zakres jego odpowiedzialności za ich przebieg. Wiele miejsca poświęca powodom pozbawienia życia 30 białoruskich furmanów pod Puchałami Starymi 31 stycznia 1946 r. Michał Ostapiuk odtwarza mechanizm, który doprowadził do aresztowania „Burego”. Ponadto analizuje zachowanie kpt. Rajsa w czasie śledztwa i procesu. Stawia nowe pytania oraz hipotezy badawcze dotyczące

okoliczności przebiegu akcji pacyfikacyjnej, podjętej przez pododdziały 3. Wileńskiej Brygady NZW w Zaleszanach, Wólce Wygonowskiej, Szpakach, Zaniach i Końcowiźnie. W książce zaprezentowano kulisy aresztowania przez UB ukrywającego się „Burego”. Autor przeprowadził wnikliwą analizę przebiegu śledztwa dotyczącego sprawy „Burego”. Warto podkreślić, że autor w bezwzględny sposób rozprawia się ze stereotypem: Białorusin – komunista. Wykazuje, że linia konfliktu między podziemiem niepodległościowym a częścią ludności białoruskiej nie przebiegała na gruncie wyznania czy też narodowości. Osią konfliktu był stosunek do idei niepodległego bytu państwa polskiego. Michał Ostapiuk nie ograniczył się do drobiazgowej analizy najbardziej „kontrowersyjnych” wątków biografii kpt. Rajsa. Szczegółowo odtworzył całość życia „Burego”, poczynając od młodości, aż do chwili, w której jego życie przerwała kula wystrzelona w tył głowy przez komunistycznego oprawcę w białostockim więzieniu.

Organizatorzy:

Instytut Pamięi Narodowej Oddział w Lublinie

Akademicki Klub Myśli Społeczno-Politycznej Vade Mecum

Oddział Lubelskiego Samorządowego Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Chełmie